

PRVI GOVOR NA HRVATSKOM JEZIKU U HRVATSKOM SABORU

marti, 21 mai 2019

Danas, u Europskoj Uniji, sasvim je normalno uti jezik pojedine zemlje u njezinim institucijama. No u prošlosti stvari nisu stajale tako. Pa tako ni u Hrvatskoj kada govorimo o uporabi hrvatskoga jezika u državnim institucijama.

Stoga za hrvatski jezik drugi dan mjeseca svibnja ima posebno značenje. Tada je Ivan Kukuljević Sakcinski održao (2. svibnja) 1843. godine, prvi službeni govor na hrvatskom jeziku u povijesti Sabora. Prije toga službeni je jezik Sabora stoljeće imao bio latinski, još od srednjeg vijeka pa čak i nakon ovdje spomenutog Kukuljevićeva govora. U Saboru je tek 1847. godine donesena odluka o uvođenju narodnog jezika kao službenog, a po etak primjene hrvatskog jezika na zasjedanjima Sabora dogodio se tek 1848. godine.

Ivan Kukuljević Sakcinski rođen je u Varaždinu, a tijekom svoje političke karijere obavljao je mnoge visoke dužnosti, od velikog župana Zagrebačke županije, člana Banske konferencije pa čak i banskog namjesnika. No Kukuljević je bio i povjesničar i arheolog, a smatra ga se utemeljiteljem moderne hrvatske historiografije. Iako je njegov govor na hrvatskom jeziku izazvao uzbunu kod austrijskih i mađarskih vlasti te žestoke prigovore visoke aristokracije, dao je veliki poticaj priznanju hrvatskog kao službenog jezika. I ostali govori Ivana Kukuljevića Sakcinskog u Hrvatskom saboru i na županijskim skupštinama otkrivali su beskompromisno zauzimanje za hrvatsku slobodu i samostalnost.

Za nas je zanimljivo spomenuti da u vrijeme kada je Ivan Kukuljević održao spomenuti prvi saborski govor na hrvatskom jeziku na položaju hrvatskog bana nalazio se grof Franjo Haller, podrijetlom iz Erdelja (Transilvanije).

Po etni odlomak Kukuljevićevog govora održanog povijesnog dana:

„Preuzvišeni Gospodine Grofe i Bane, Presvetli Velmože! Slavni stališnici i redovi!

Kao što svaki pravi Hrvat i Slavonac, tako sam i ja s velikom zaistom radostju i unutrašnjim uzhitjenjem razumio, da slavni stališnici i redovi ovih kraljevinah žele: podignuti katedrah za narodni jezik i literaturu, (kako ja mislim) ne samo u Akademii nego u celom Distriktu Akademie Zagrebačke im bez dvojbe to ste i žele, da svi izobraženi stanovnici kraljevinah njih svoj maternji jezik dobro i izvarstno nauče. Nu, pitam ja s poniznim dopunjenjem: na kakovu će korist i svarhu biti u enje našega jezika kakovim uspehom kakovom posledicom kakovim trudom u tome ga stanovnici domovine naše, ako sa znanjem njegovim nikada nikakovo dobro skopano ne bude; ako po njem nitko našta zaslužiti si ne bude mogao; i ako mi nikad niti pomisliti ne emo, da ga u

javni život uvedemo, Zaisto e on bez toga, kao i do sada ostati u tmini, šnjim e se zabavljati samo oni, koji baš za to vremena imali budu, u ostalom ne e ga opet ve a strana naroda znati, a oni, koji se javnim životom bave, i koji su u javnih službah stavljeni sasvim e ga zanemariti kao i do sada; podignutje pako naših katedrah i u ionah ne e na drugo služiti, nego na zaslepenje domorodacah i tudjinah….”

Maria Lacchici